

NAVODILA ZA VREDNOTENJE SREDNJE STROKOVNE ŠOLE 2024-25 – DRŽAVNO TEKMOVANJE

SPLOŠNA NAVODILA

Popravljalne znake pišemo na desno stran odgovora in nikoli čez odgovor dijaka.

V testno polo ne dopisujemo pravih odgovorov.

Če zaradi nečitljivosti ne moremo ugotoviti pravilnosti oziroma nepravilnosti odgovora, odgovor ovrednotimo z 0 točkami.

Pravopisnih napak v odgovorih ne popravljamo. Priznamo tudi zapis, iz katerega lahko razberemo vsebinsko pravih odgovor (»toleranca ene črke«).

Ker pri vprašanjih odprtega tipa ne morejo biti navedene vse možne variante odgovorov dijakov, je v teh primerih potrebno s pomočjo navodil za popravljalce presoditi, ali je odgovor dijaka, čeprav ni zapisan z istimi besedami, strokovno sprejemljiv in ustreza zahtevam naloge.

V navodilih za vrednotenje smo **s podpičjem ločili različne možne pravilne odgovore**.

1)

C, E, D, A, B

Za pet pravih navedb 3 točke; za štiri pravih navedbe 2 točki; za tri pravih navedbe 1 točka.

2)

a) Ni upoštevala, saj je prekoračila mejo določeno v Londonskem sporazumu. 1 točka

b) Prišla je do Vrhnike; prišla je skoraj do Ljubljane. 1 točka

Nadaljnji pohod je preprečil oddelek srbske vojske; vojska pod poveljstvom častnika srbske vojske (Stevana Švabića). 1 točka

Skupaj 2 točki

3)

a)

A 1 točka

b)

Za Slovence je bila katastrofa: ker je več kot tretjina slovenskega prebivalstva postala italijanskih državljanov/bila izločena iz države Južnih Slovanov; ker niso imeli manjšinskih pravic 1 točka

Za Italijo zmagovalstvo: ker ji je prinesla povečanje ozemlja. 1 točka

Skupaj 2 točki.

c)

(Čim prejšnja) asimilacija; zmanjšanje števila manjšine. 1 točka

4)

a)

Fašisti so hoteli priključeno ozemlje popolnoma reintegrirati v državo in mu povrniti italijanski značaj, ker so po njihovem mnenju geografsko in zgodovinsko sestavni del Italije.

1 točka

b)

Za slovansko manjšino je bila predvidena nasilna asimilacija, medtem ko je za nemško predvideno postopno zmanjševanje njenega števila (s priseljevanjem Italijanov in vzgojo mladih).

Pojasnilo za slovansko manjšino 1 točka, za nemško manjšino 1 točka – skupaj 2 točki.

Nemško manjšino sta ščitili Nemčija in Avstrija.

1 točka

Skupaj 3 točke.

5)

a)

Squadra – organizacija fašističnih enot; skupina fašistov; fašistične paravojaške enote.

1 točka

Kazenska ekspedicija – akcije, s katerimi so fašisti uničevali premoženje (lastnino); povzročali materialno škodo; sedeže strank; sedeže društev; kulturne ustanove (slovensko kulturo); vasi slovenskega, hrvaškega ali socialističnega izvora; izvajanje nasilja nad manjšinami (nasilje nad Slovenci).

1 točka

Skupaj 2 točki.

b)

Oboroženi napadi na stavkajoče; požigi delavskega doma in tiskarn; zatrtje Labinske republike; pogrom slovanskega prebivalstva v vasi Proštine na jugu Istre; razdejanje slovenskih kulturnih sedežev v Trstu; razdejanje in požig domov v Kobaridu in okolici; predvolilno nasilje.

Za vsako navedbo 1 točka.

Skupaj 2 točki.

c)

Boj za zaščito italijanskih nacionalnih interesov na vzhodni meji. Te interese naj bi ogrožala slovanska manjšina in sosednja država Jugoslavija.

2 točki

d) Iz squader je nastala Prostovoljna milica za varnost države; vključili so jih v redno vojsko (po letu 1928). 1 točka

6)

a) (Frančišek Borgia) Sedej 1 točka

b) Oblasti so jih preganjale – odstavljali so jih, internirali, odpoklicali, deportirali. 1 točka

V njih so videli oviro za integracijo novega ozemlja v Italijo. 1 točka

Skupaj 2 točki.

c)

Z ustanovitvijo farnih ali »Sedejevih« šol, v katerih je potekal pouk in vzgoja otrok o veri, jeziku in narodu.; duhovniki so postali glavni učitelji; pouk so izvajali v zakristijah; verouka niso poučevali v italijanščini; leta 1930 so napisali spomenico papežu, s katero so opozorili na obupen položaj manjšine.

Za vsako navedbo 1 točka.

Skupaj 2 točki.

7)

a)

Na vseh javnih mestih. 1 točka

b)

Priključitev Goriške k Videmski pokrajini; poitalijančevanje krajevnih imen; šolska reforma; odlok o odpuščanju »nelojalnih« državnih uslužbencev; uvedba italijanskega jezika na sodiščih (uradih); odlok o poitalijančevanju priimkov; odlok o prepovedi »smešnih« neitalijanskih osebnih imen.

Za vsako navedbo 1 točka.

Skupaj 2 točki.

c) Gre za znamenje upora, (ker niso smeli peti v slovenščini). 1 točka

8)

a) Besedilo govori o Slovanih; o Slovencih; o Hrvatih 1 točka

Odgovor »slovanska rasa« ne štejemo kot pravilen.

b) Besedilo je namenjeno utrjevanju prepričanja o večvrednosti Italijanov (manjvrednosti Slovanov); namenjeno je opravičevanju ukrepov proti narodni manjšini.

1 točka

c) Razpustitev slovanskih ustanov; ukinitve slovenskega šolstva; prepoved uporabe slovenskega jezika; preprečevanje tiskanja in širjenja literature/periodike v slovenskem jeziku; odstranitev voditeljev; odstranitev izobražencev, zmanjšanje števila predstavnikov narodnih manjšin; razlašanje zemlje.

Vsaka navedba 1 točka.

Skupaj 2 točki.

9)

a) Mladi ljudje so se morali vključiti v fašistične mladinske organizacije; za mlade so imeli organizacije, ki so segali od vrtčevskih let so zaključka izobraževanja; za mladino je bilo članstvo v fašističnih organizacijah obvezno. 1 točka

b) Vzgoja v fašističnem duhu; nadzor nad mladino; zmanjševanja vpliva družine (in cerkve).

1 točka

c) Mehka asimilacija je spodbujanje idej italijanskega nacionalizma in fašizma preko sistema fašističnih organizacij in dogodkov, ki zajamejo in pritegnejo vse prebivalstvo.

1 točka

Nastala je organizacija (Opera Nazionale Italia Redenta), ki je skrbela za ustanovitev vrtcev, rekreacijskih ustanov, večerne in poletne šole, tečaje;

Nastala je organizacija, ki je skrbela za socialno skrbstvo (Ente Opera assistenziali) z materinskimi domovi;

Posebna organizacija je skrbela za šolske kuhinje, zdravstvene ambulante, obdarovanja;

Ustanavljali so domove Dopolavoro; orkestre, zborov, organizirali filmske predstave;

Skrbeli so za razvoj podeželja z agrarnim kreditom; vpeljavo potujočih kmetijskih šol; z žitnimi bitkami (in žitnimi razstavami).

Za vsako navedbo 1 točka.

Skupaj 2 točki.

10)

a)

Preprečevanje fašizacije prebivalstva (z vsemi sredstvi); opozarjanje svetovne javnosti na obupen položaj slovanske manjšine v Italiji. 1 točka

b)

Neoborožen odpor:

bojkot fašističnih ustanov; organizacija pouka materinščine na domovih; širjenje slovenskih in antifašističnih knjig/časopisov; izdajanje letakov/časopisov; reševanje antifašistov na begu

Za navedbo primera 1 točka.

Oborožen odpor:

pregoni sodelavcev fašistov; požigi šol, (vrtcev, rekreacijskih centrov); priprave na gverilski boj, če bi Italija napadla Jugoslavijo; napadi na fašistične patrulje; napadi na vojašnice; atentati

Za navedbo primera 1 točka.

Skupaj 2 točki.

c)

Načrtovali so (drugi) atentat na Benita Mussolinija v (Kobaridu). 1 točka

11)

a) B 1 točka

b)

V Trst so prišle enote 4. armade (in 9. korpusa) Jugoslovanske armije. 1 točka

Med zahodnimi zavezniki in jugoslovanskim osvobodilnim gibanjem ni bil sklenjen dogovor o zasedbi območij zahodno od rapalske meje, zato so skušali zasesti celotno sporno ozemlje – zagotoviti so si želeli več možnosti za njegovo priključitev. 1 točka

Skupaj 2 točki.

c)

Beograjski sporazum: jugoslovanske enote so se umaknile iz zahodnega dela Julijske krajine; umaknile so se vzhodno od Morganove črte 1 točka

Devinski sporazum: določil je, katera območja obsega Julijska krajina; da se Julijska krajina deli na con A in B, ki sta pod različno upravo. 1 točka

Skupaj 2 točki.

d)

Tržaška kriza je izbruhnila leta 1953. 1 točka

Zahodne zaveznice (Velika Britanija in ZDA) sta cono A Julijske krajine izročile v upravo Italiji, a o tem niso obvestile Jugoslavije. Jugoslavija je zato okrepila prisotnost vojske ob meji z Italijo, (saj so tudi v Trstu izbruhnili oboroženi incidenti).

1 točka

Skupaj 2 točki.

12)

a) To so kraške jame in brezna, v katere so odvrgli (tudi) žrtve t.i. čistk ali epuracij:

v začetku maja leta 1945 so jugoslovanske vojaške in policijske enote aretirale več tisoč ljudi (Italijanov, Slovencev in drugih). Del teh ljudi je bil usmrčen. Njihova trupla so bila odvržena v kraška brezna ali opuščene rudnike. Vsaj nekateri so bili obsojeni pred hitrim vojaškim sodiščem ali deportirani v Jugoslavijo v taborišča vojnih ujetnikov in zapore.

1 točka

b) (Iz doslej znanega števila žrtev seznama pogrešanih lahko razberemo, da gre za) sodelavce fašizma; okupatorje; pripadnike vojaških (in paravojaških); domobranskih; policijskih enot; med žrtvami je največ Italijanov; a tudi Slovencev (in Hrvatov).

1 točka

c) V fojbah je mnogo privržencev fašizma, po izvoru Italijanov, kar pa so uporabili v propagandne namene - da je šlo za likvidacijo na temelju narodnosti, ne pa na temelju spora fašizem - antifašizem.

1 točka

13)

a) STO je bilo območje pod nadzorom Združenih narodov, ki je med letoma 1947 in 1954 (v letih po drugi svetovni vojni) obstajalo ob severovzhodni obali Jadranskega morja.

1 točka

b)

Slovenci so bili uradno eden izmed dveh enakopravnih narodov v coni A STO, vendar je bila italijanščina edini uradni jezik; slovenske šole so bile pod nadzorom italijanskega nadzornika; sodbe posebnega sodišča in vojaških sodišč iz časa fašizma niso bile razveljavljene; kulturne ustanove so se morale financirati same; zaplenjeno premoženje ni bilo vrnjeno.

Za vsak primer 1 točka.

Skupaj 2 točki.

c)

V podjetjih in upravi je bila izpeljana epuracija; za pet let so bile nekaterim odvzete državljske in politične pravice; italijanski, hrvaški in slovenski jezik so bili enakopravni; upravno in sodno poslovanje je bilo v jezikih strank; uradništvo je bilo nameščeno po občevelnem jeziku prebivalcev; ohranjene so bile italijanske šole; uradno zagotovljena svoboda združevanja in zborovanja.

Za vsak primer 1 točka.

Skupaj 2 točki.

14)

D; E

Vsaka navedba 1 točka

Skupaj 2 točki.

